

עדכון אחרון : 26.7.11

הנחיות פורום ה-15 להמשך שלב התכנון
ולהכנת תוכניות האב העירוניות להפחתת פליטות

תוכן עניינים

2.....	1. הקדמה	1	אשדוד
2.....	2. השלמת מידע על מאפייני העיר	2	באר שבע
3.....	3. הגדרת חזון ומדיניות	3	נבעתיים
4.....	4. הגדרת יעדי הפחתה כמותיים	4	הרצליה
4.....	5. פירוט מרכיבי תכנית האב העירונית ונושאה	4	חדרה
4.....	5.1 "תחומי הסל" העיקריים	4	חולון
7.....	5.2 "תחומי סל" נוספים	7	חיפה
8.....	5.3 פירוט שיטות עבודה וכלי יישום במסגרת התוכנית	8	כפר סבא
9.....	5.4 מיפוי תוכניות פעולה/פרויקטים שזמינותם מיידית	9	נתניה
11.....	5.5 פיתוח קריטריונים לדירוג סדר העדיפות לביצוע מרכיבי התכנית	11	פתח תקוה
11.....	5.6 הפחתת פליטות פוטנציאלית נוספת	11	ראשון לציון
12.....	6. הגשת תוכנית האב	12	רחובות
12.....	7. דגשים ומסר	12	רמת גן

רעננה

תל אביב - יפו

לאור האמור, חשוב לאסוף מידע על כל התוכניות החלות בתחומי העיר – קיימות ומתוכננות, תוכניות אזוריות וארציות הקשורות לעיר; מצב סוציאקונומי; חוקי העזר העירוניים; המבנה הארגוני של העירייה; מיפוי ארגוני תושבים ובעלי עניין שניתן להפעילם וכיו"ב.

מצופה מהרפרנט העירוני לסייע לרשת את המידע מהעירייה ולהנגישו ככל הניתן לצוותי הייעוץ, כדי שלא יוחמץ מידע שעשוי לסייע בשלב התכנון.

את מכלול המידע שנאסף, לרבות ממצאי הסקרים, יש לנתח באופן שיוצפו, בין היתר, מסקנות לגבי ההזדמנויות והחוזקות, אל מול האיומים והחסמים שצפויים בדרך להגשמת התכנית ולהצלחתה.

3. הגדרת חזון ומדיניות

על סמך תוצאות סקר הפליטות העירוני ולימוד מאפייני העיר, יגובשו החזון והמדיניות ויוגדרו נושאים מרכזיים וסדרי עדיפויות להמשך טיפול במסגרת הכנת תכנית האב העירונית.

חשיבותו של שלב זה רבה, שכן הוא מביא לידי ביטוי את כיווני הפיתוח הרצויים של העיר והעירייה, וממקד את מאמציהם של כלל הגורמים לעשייה מתואמת, יעילה ופורה. לאור האמור, **נדרש ביצוע שלב זה בתיאום עם נציגי ועדת ההיגוי העירונית ליישום האמנה**. בכל מקרה, אישור החזון חייב לעלות לדיון מליאת ועדת ההיגוי, בהשתתפותם של כמה שיותר משתתפים, המייצגים את מגוון בעלי העניין ובעלי התפקידים הרלוונטיים ליישום התוכנית בעירייה ומחוצה לה. מומלץ להכין דיון ענייני ומקצועי בועדת ההיגוי, שיכלול גם הצגת אופציות למיתוג העיר סביב החזון, לדוגמא:

- Eco Compact City
- Low Carbon City
- Clean Traffic City
- Green Building City
- Smart Growth City
- Green City
- Eco Industrial City

אשדוד
באר שבע
גבעתיים
הרצליה
חדרה
חולון
חיפה
כפר סבא
נתניה
פתח תקוה
ראשון לציון
רחובות
רמת גן
רעננה
תל אביב - יפו

4. הגדרת יעדי הפחתה כמותיים

בשלב זה יוגדר יעד כמותי של הפחתת פליטות גזי חממה ומזהמי אוויר בעיר - בהתאם לאבני הדרך הבאות: 2012, 2014, 2016, 2018 ו- 2020.

על-פי ההתחייבות שנחתמה באמנה, יעד זה להפחתת גזי חממה יהיה בשיעור **שלא יפחת מצמצום של 20% בפליטת גזי חממה עד לשנת 2020**, בהתייחס לשנת 2000 - המהווה את שנת הבסיס לצורך תחשיבי פליטת גזי החממה בערים. יעדי זיהום האוויר צריכים לייצג **ירידה משמעותית בכמות המזהמים הנפלטים בתחומי העיר**, בדומה לנעשה בערים מתקדמות בעולם, ראו הרחבה בסעיף 5.6.

קביעת יעד כמותי כללי ברמת העירייה והעיר, תסייע ביצירת מסגרת עבודה להטמעת הכלים והאמצעים להפחתת הפליטות, ותהווה מנוף ציבורי לקידום פעולות העירייה.

לאחר קביעת היעד הכמותי הכללי בכל עירייה, יקבעו **יעדי משנה כמותיים סקטוריאליים**, כמו למשל: יעד כמותי להפחתת צריכת אנרגיה, יעד כמותי להפחתת זיהום אוויר ופליטות מתחבורה, תעשייה וכיוב'.
 יעדים אלו יוגדרו במסגרת היעדים הדו-שנתיים של העירייה (ראו לעיל), ועליהם לעמוד בהלימה אל מול יעדים ותכניות שנתיות אחרות של העירייה.

5. פירוט מרכיבי תכנית האב העירונית ונושאה

5.1 "תחומי הסל" העיקריים:

כל תוכנית אב עירונית צריכה להתייחס לכל אחד מארבעת תחומי הסל המרכזיים הבאים: תחבורה ודלקים; שימור אנרגיה ובניה ירוקה; שימוש במרחב העירוני הפתוח ויירוק העיר; פסולת ומיחזור.

תמהיל הטיפול בנושאים הללו יותאם למאפייני העיר, בין היתר בהתאם לתוצאות סקרי הפליטות. קביעת סדר העדיפויות והיקף המשאבים שיושקעו בכל אחד מתחומי הסל, וכן הרכב תכניות המשנה, בתוך כל אחד מנושאי הסל חשוב שיתואם עם ועדת ההיגוי העירונית.

אין להתייחס בדיכוטומיה מוחלטת לארבעת התחומים. יש לבחון גם התאמת גישות משולבות כמו זו של **Eco-compact cities**, המבוססת על ציפוף עירוני/בניה קומפקטית

ומערכות הסעת המונים יעילות. חשוב לבחון התאמתה של גישה כזו בעיקר בעיריות שיש להן שאיפות התרחבות הבינוי לאזורים נוספים.

נושא תכנוני רוחבי נוסף מתמקד ב**שיפור הנוחות האקלימית בעיר**, בשילוב אמצעים כמו, "יירוק העיר", הצללות, שימוש בחומרים שאינם אוגרי חום ו"אוורור עירוני"- המבוסס בערי חוף על החדרת בריזת הים לעיר (ראו **בנספח 2** המצ"ב, דוגמאות מטוקיו והונג-קונג. על אף שהתנאים האקלימיים שם שונים, ההכוונה בנספח הונג קונג בהחלט יכולה להיות רלוונטית לערי החוף בישראל. חלק מהנושאים יתאפשרו רק בתכנון אזורים חדשים, אבל חלקם מתאים ליישום גם באזורים מבונים המיועדים לפיתוח נופי, שידרוג או פינוי בינוי. בדוגמא יורדים מרזולוציות של אופי בינוי ופיתוח מרחבי המאפשר החדרה מכסימלית של בריזה ימית, ועד לנושא פרטני כמו שילוט שאינו 'חוסם רוח'. בנוסף, מומלץ לעיין ב**מסמך היבטים אקלימיים אנרגטיים בעיצוב אורבאני באקלים ארץ ישראל חם ולח** הנמצא במשרדי פורום ה-15.

יש להתייחס לניהול המרחבי של העיר בתחום הקו הכחול של התוכנית, אך אין לשכוח את **ההשלכות על הסביבה והערים הסמוכות** במידה ופתרון שמוצע עלול לדחוק את יצור הפליטות לעיר שכנה (עלול לקרות למשל ביישום לא מושכל של אגרות גודש, או דחיפת מפעלים מזהמים לעבור לרשויות סמוכות, במקום לדאוג לפעילות לצמצום הזיהום).

נדרש להתייחס בתוכנית הן ל**מגזר התושבים**, אשר מתוצאות הסקרים עולה שהוא המגזר המשפיע ביותר על כמות הפליטות, והן ל**מגזר הרשות**, שהוא המגזר שקל יותר ליישם ולקדם בו שינוי ושיש חשיבות להציג עשייתו לצורך רתימת הציבור, בבחינת: "נאה דורש- נאה מקיים".

להלן **דוגמאות לנושאים מומלצים לטיפול במסגרת תכנית האב העירונית להפחתת פליטות**, על-פי החלוקה לנושאי הסל שהוזכרו לעיל. מדובר ברשימה חלקית בלבד של נושאים מוצעים לטיפול, ומצופה שצוותי הייעוץ יציעו ויוסיפו עליהם נושאים נוספים:

תחבורה ודלקים

- עידוד תחבורה ציבורית; תכנון יעיל של קווי תחבורה ציבורית; הקצאת נת"צים; קידום מימשקים יעילים בין אמצעי התחבורה השונים.
- עידוד תחבורה אלטרנטיבית (פיתוח תשתיות להליכה ברגל, פיתוח מואץ של שבילי אופניים), גם כחלק מאורח חיים בריא יותר.
- סגירת מרכזי הערים לכניסת תחבורה מזהמת.
- עידוד הליכה בטוחה של תלמידים לבתי ספר (במקום נסיעה).
- הקמת רשת carpool מקומית ו- carshare.
- עידוד השימוש בדלקים מתחדשים.
- התקנת מערכות למישוב אדי דלק כתנאי לרישיון עסק של תחנות דלק.
- הטבות חניה לכלי רכב ידידותיים לסביבה.

אשדוד
באר שבע
גבעתיים
הרצליה
חדרה
חולון
חיפה
כפר סבא
נתניה
פתח תקוה
ראשון לציון
רחובות
רמת גן
רעננה
תל אביב - יפו

5.2. "תחומי סל" נוספים

בנוסף לארבעת תחומי הסל המפורטים לעיל, נמצא שנדרשת התייחסות לשני תחומים נוספים, כמוסבר להלן:

א. חסכון במים שפירים וטיפול מוסדר בביוב

מעבר לנושא הערכי של החיסכון במים, במיוחד במדינה שחונה כמו ישראל, הרי שטיפול בנושא זה מתבקש לאור צריכת האנרגיה הנגרמת ממערכות הטיפול וההשבה של מים וביוב. תהליך התפלת המים הוא צרכן אנרגיה משמעותי (זאת בנוסף להשלכות אחרות שיש למתקן התפלה על הסביבה) ומקדמי הפליטה שמזינים את טבלאות החישוב בסקרים בתחום המים והביוב ישתנו בהתאם.

הדבר יבוא לידי ביטוי רב יותר בסקרי הפליטות הבאים, כאשר חלקם של המים המותפלים באספקת המים לעירויות ילך ויתרחב. לסיכום, **אנו צופים שבמצב "עסקים כרגיל", שיעור הפליטות מסקטור המים והביוב יעלה ולכך יש לתת מענה בתוכנית הנוכחית.**

ב. העלאת המודעות הציבורית ויצירת תמריצים

תחום זה הוא תחום רוחבי, המהווה "מטריה" לשאר התחומים. על אף שמדובר בנושא המהווה כלי ליישומה של התוכנית, בחרנו להציגו במסמך זה כתחום עצמאי, מאחר והוא דורש התייחסות מיוחדת, כמו גם התמחות מקצועית בפני עצמה. חשוב להקדיש לנושא זה פרק מיוחד במסגרת התוכנית, בייחוד לאור החשיבות הרבה הקיימת להשפעה על התנהגות הציבור לצורך השגת יעדי האמנה.

בכדי להבטיח את הצלחת התכנית ויישומה גם ב"מגזר התושבים", יש לתת משקל רב במסגרת הכנת תכנית האב העירונית והפעלתה, להיבטים החינוכיים וההסברתיים של נושא הפחתת זיהום האוויר והגנת האקלים. זאת בין היתר, על-ידי תכנון פעולות של חינוך והסברה ויצירת תמריצים לקידום היוזמות הפרטניות השונות, הן בבתי הספר, הן במרכזים הקהילתיים ובמסגרות החינוך הבלתי פורמאליות, והן אצל הציבור הרחב בעיר, תושבים, בעלי העסקים ובעלי עניין נוספים.

הגורמים שצריכים להיות מעורבים בהכנת חלק זה בתוכנית הם אנשי ההסברה, החינוך והדוברות בעירייה (לעניין העלאת מודעות) והגזבר, הכלכלן הסביבתי והמשפטן¹ (לעניין תמריצים).

¹ כלכלן סביבתי ומשפטן בעל ניסיון בתחום המוניציפאלי כלולים בצוות-הייעוץ.

לעניין 'מגזר הרשות': על התוכנית לכלול כלים לחילחול התוכנית גם לגופי הסמך של העירייה, כמו חברות עירוניות, איגודי ערים, תאגיד המים העירוני וכדומה.

מומלץ שהפרנט העירוני, בסיוע עובדים נוספים, יסייע ויספק מידע באשר לדרך היעילה ביותר להגיע אל כל עובד ועובד בעירייה ובגופי הסמך שלה.

לסיכום, התוכנית תכלול פירוט מסלולים ותוכניות פעולה מעשיות ליישום מרכיביה בקרב העירייה ובקרב הציבור.

אשרוד

באר שבע

נבעתיים

הרצליה

חדרה

חולון

חיפה

כפר סבא

נתניה

פתח תקוה

ראשון לציון

רחובות

רמת גן

רעננה

תל אביב - יפו

5.3 פירוט שיטות עבודה וכלי יישום במסגרת התוכנית

במסגרת תוכנית האב יש לאפיין, לפתח ולכלול מנגנונים שיבטיחו שיטות עבודה וסט כלים להבטחת יישומה. הללו יהיו לכל הפחות כמפורט לעיל:

- **הנחיות ברורות כיצד לשתף פעולה ולאגם משאבים עם גורמים נוספים,** כמו למשל: ממשלה, קרנות סיוע, איגודי ערים ורשויות סמוכות, לצורך קידומה של התוכנית כמכלול, כמו גם מרכיבים שונים בתוכה באופן פרטני.
- **מנגנון מעקב ובקרה שוטפים אחרי יישום תוכנית האב.** תוכנית האב אמורה להתעדכן בכל 5 שנים. יש לפתח מנגנון מעקב שוטף שיאפשר לעדכן ולשדרג את התוכנית בכל 5 שנים, כשלנגד עיני מעדכני התוכנית כבר יש תוצאות מעקב, בקרה והפקת לקחים שנעשו באופן שוטף. ראו גם הסיפא של סעיף 5.6.
- **מנגנון סינכרון תוכניות ושיתוף פעולה עם עיריות סמוכות** – נדרש לפרט מנגנון סינכרון ותיאום תכניות האב העירוניות ופרוייקטים מרכזיים עם תכניות האב של העיריות השכנות. מיותר לצייין, שחשוב שהסינכרון יתבצע גם בשלבי הכנת התוכנית.
- **שקיפות** - הצעת דרכים להצגת התוכנית והתקדמות ביצועה לציבור ולבעלי העניין.
- **חלוקת אחריות ברורה** - חשוב לצייין מפורשות בתכנית האב העירונית את תחומי האחריות. בתוכנית צריך להיות ברור מי אחראי על מעקב ובקרה שוטפים, על קידום התוכנית בכללותה, מי אחראי על כל אחד ממרכיבי התוכנית ומיהם בעלי הסמכויות בכל אחד מהנושאים בהם תכנית זו תעסוק.
- הגדרה מדויקת של **האמצעים והמשאבים הנדרשים לביצוע** כל אחד ממרכיבי התוכנית ומנגנון מעקב ובקרה אחרי הקצאת תקציבים למימושה בעתיד.
- הגדרת **אבני דרך ולוחות זמנים ברורים לביצוע.**

5.4 מיפוי תוכניות פעולה/פרויקטים שזמינותם מיידי

יש לזהות במהלך תהליך התכנון, מבין מרכיבי הפעילות והפרויקטים השונים שיעלו, לפחות עשר תוכניות פעולה, או פרויקטים, שזמינותם המעשית גבוהה, וניתן להוציאם אל הפועל באופן מיידי. ביצוע תוכניות פעולה/פרויקטים אלו, המתוארים גם כ"קטיפת הפירות הנמוכים", ייתן ביטוי מעשי ומהיר לעקרונות תכנית האב העירונית ארוכת הטווח, ובכך ייצור מומנטום חיובי לתהליך, יתרום להעלאת המודעות והמעורבות הציבורית, ויהווה זרז לקידום של פרויקטים ארוכי טווח.

דוגמאות לפרויקטים הניתנים ליישום מהיר, ללא צורך בתכנון ארוך טווח והקצאת תקציבים מיוחדים:

- קידום פרויקטים שתוכננו זה מכבר ותואמים את מטרות התכנית (כמו שבילי אופניים, פארק שכונתי), אולם נדחקו בעבר לשוליים של סדר העדיפויות, לטובת פרויקטים אחרים.
- הכנת תוכנית פעולה מעשית למרכיבים בתוכניות שהוכנו זה מכבר לטיפול בפסולת ומיחזור, הכוללים הפרדה ליבש רטוב וכניסה לפיילוט בנושא.
- תמרוץ עובדי העירייה להגיע למקומות העבודה בתחבורה ציבורית, או באמצעות carpooling / carsharing באמצעות מתן קדימות במקומות חנייה, "פדיון חנייה" וכדומה.
- פעילויות מיידיות לצמצום צריכת החשמל במוסדות העירייה - כוונן מזגנים לטמפרטורה ממוצעת, כיבוי אורות וצגי מחשב בסוף יום עבודה וכיו"ב.

פורמט אחיד לתוכניות הפעולה

ברצוננו לאגד את תוכניות הפעולה ולרשת המידע בין העיריות החתומות על האמנה לשם העשרה הדדית. אנו מבקשים כי תוכניות הפעולה והפרויקטים ייכתבו בפורמט אחיד (רי בעמוד הבא). פורמט זה גם יסייע בקבלת החלטות לקידום מרכיבי התוכנית, על בסיס הצגה שוויונית של תוכניות הפעולה/הפרויקטים.

ניתן להשתמש בפורמט זה, ככל האפשר, גם למרכיבי התוכנית האחרים, שאינם ליישום מיידי. כמו כן, הרפרנטים העירוניים מתבקשים להנחות שיש להוסיף ולכתוב בפורמט זה פרויקטים ותוכניות פעולה שיגובשו בעתיד בעירייה עצמה ולהוסיף במשך הזמן כנדבכים נוספים בתוכנית. הדבר יסייע ליצירת תוכנית דינאמית ומתחדשת.

אשדוד

באר שבע

גבעתיים

הרצליה

חדרה

חולון

חיפה

כפר סבא

נתניה

פתח תקוה

ראשון לציון

רחובות

רמת גן

רעננה

תל אביב - יפו

דוגמת 'כרטיס' תכנית פעולה/פרוייקט

	שם תכנית הפעולה/פרוייקט
	אחראי לקידום וביצוע
	רצינול ומטרות
	תיאור ודפוסי עבודה
	שותפים אפשריים
	שלבים לקידום
יש לכתוב בין היתר וככל האפשר, <u>עד כמה צפוי לענות על מטרות תוכנית האב להפחתת פליטות ובכמה צפוי להפחית הפליטות מבחינת מזהמי האוויר ומבחינת גזי החממה.</u>	תפוקות צפויות
<ul style="list-style-type: none"> • המדדים לבחינת הצלחת תכנית הפעולה: • מדד הבסיס: • אבני דרך/יעדי שיפור: 	מדדים כמותיים להצלחה ותיאור אבני הדרך להשגת המדדים
	הערכת עלויות
	מקורות מימון
	קשר לתוכניות פעולה/פרוייקטים אחרים בתוכנית האב
נספחים, הפנייה לחומרי העשרה נשוא התוכנית, לחוקי עזר, נהלים, הנחיות משרדי ממשלה ועוד	קישור למידע רלוונטי נוסף

אשרוד
באר שבע
גבעתיים
הרצליה
חדרה
חולון
חיפה
כפר סבא
נתניה
פתח תקוה
ראשון לציון
רחובות
רמת גן
רעננה

תל אביב - יפו

5.5 פיתוח קריטריונים לדירוג סדר העדיפות לביצוע מרכיבי התכנית

תוכנית האב רחבה ומקיפה ונהיר כי נדרשת התארגנות ותקציב לא מבוטל ליישם מרכיביה. ההמלצות, תוכניות הפעולה, המתווים והפרוייקטים הכלולים בה ויישומה הרחב לא ייעשה באופן מיידי, אלא בשלבים. על מנת לקבוע סדרי עדיפות לקידום מרכיבי התוכנית ושלביותם בצורה מושכלת, אובייקטיבית ונטולת לחצים ציבוריים, יש להגדיר רשימת קריטריונים שיסייעו בידי ועדת ההיגוי העירונית בקביעת סדרי העדיפות לקידום מרכיבי התוכנית, לדוגמא:

- זמינות קידום המרכיב הכלול בתוכנית (עד כמה מורכב ליישמו). כאן נדרשת התייחסות להיבטים כגון, המשאבים והעלויות הנדרשים ליישום, מידת התלות בהליכים סטטוטוריים מורכבים, לוחות הזמנים לביצוע וכדומה.
- טווח ההשפעה של השינוי הנובע מיישום המרכיב בתוכנית (רמת החשיבות של המרכיב). כאן נדרשת התייחסות להיבטים כגון, עד כמה עונה המרכיב על מטרות תוכנית האב, האם הוא מאפשר הרחבת מעגלי השפעה בציבור, מחולל עשייה נוספת שנגזרת ממנו, מניב ערך מוסף וכדומה.

ניתן לדרג את סדר העדיפות ליישום מרכיבי הפרוייקט באמצעות פיתוח טבלאות אקסל, או אחרות, כשלכל קריטריון ניתן משקל וכל מרכיב בתוכנית נבחן ומדורג (מ 1-5 למשל) בהתאם למענה שלו על הקריטריון. לבסוף מבוצעת הכפלה של חשיבות הקריטריון בציון שניתן וסכימה של כל הציונים. מרכיבי התוכנית שיקבלו ציון גבוה בסכימה הם אלו שצריכים להיות מקודמים כאבני הדרך הראשונות בביצוע. יש לשאוף לכלול בתוכנית כבר את דירוג מרכיבי התוכנית על ידי חברי ועדת ההיגוי העירונית, בהתאם לקריטריונים.

5.6 הפחתת פליטות פוטנציאלית נוספת

במקרים בהם לא ניתן להראות בתוכנית שהעירייה תעמוד ביעד ההפחתה, יש להוסיף פרק המתייחס ליכולת הפחתה פוטנציאלית. פרק זה יכול:

- פירוט החלטות ותהליכים אשר צריכים להתקיים על מנת שניתן יהיה להראות יכולת גבוהה יותר לעמידה ביעד, גם אם נראה כי עדיין אינם בני יישום במועד כתיבת התוכנית. את ההחלטות והתהליכים יש לפרט בחלוקה לשלוש רמות נפרדות: רמת עירייה, רמת ממשלה ורמת טכנולוגיות.
- החסמים לקידום הפעולות הרצויות ומהם התנאים העתידיים שיסייעו לנטרלם.
- ניתוח מספרי, המעיד על יכולת הפחתה המקדמת את העירייה לקראת היעד.

אשרוד
באר שבע
נבעתיים
הרצליה
חדרה
חולון
חיפה
כפר סבא
נתניה
פתח תקוה
ראשון לציון
רחובות
רמת גן
רעננה
תל אביב - יפו

תוכנית הפחתת הפלטות הינה תוכנית דינאמית וצפוי שבמהלך הזמן יבשילו תנאים להכללת המרכיבים הנוספים שמופו תחת פרק זה בתוכנית, על כן נדרש לכלול גם בסעיף 5.3 נקודה שלישית - "מנגנון מעקב ובקרה שוטפים אחרי יישום תוכנית האב" התייחסות פרטנית לפרק זה.

6. הגשת תוכנית האב

התוכנית המוגשת תכלול לפחות את המרכיבים הבאים:

- א. תוכן עניינים
- ב. תקציר מנהלים
- ג. תאור שלבי הכנת התוכנית ותוצרים עיקריים מכל שלב.
- ד. תקציר מצאי קיים: ניתוח המסקנות העיקריות מסקר הפליטות ומהיפוי הרלוונטי הנוסף.
- ה. חזון ומדיניות הפחתת פליטות, כולל יעדים כמותיים ברורים.
- ו. פירוט מרכיבי התוכנית: על פי המפורט בסעיף 5 לעיל.
- ז. הצפת דגשים ונושאים נוספים שצוות התכנון מוצא לנכון להעלות, לדוגמא נושא שיתוף תושבים ובעלי עניין בתהליך.
- ח. סיכום והמלצות לקידום התוכנית.
- ט. נספחים.

רשימה זו אף יכולה לשמש אתכם, הרפרנטים העירוניים, עם קבלת התוכנית, ולסייע לכם לוודא שהיא מכילה את התוצרים הנדרשים.

7. דגשים ומסר

הידע העולמי בתחום תוכניות עירוניות למיתון אקלים מתפתח ונרקם בשנים האחרונות. מצופה מצוות התכנון להעשיר את התוכנית גם בתכנים שנלמדו מניסיון של ערים אחרות בעולם (ראו דוגמאות בנספח המצורף), לחקור בעיקר ערים דומות במאפייניהן לעיר עבודה מכינים את תוכנית האב, לבדוק את הייתכנות לאמץ תוכניות פעולה, כלי יישום ותמריצים, לאור המדיניות הממשלתית בישראל, השונה לעיתים מזו של מדינות אחרות.

מתבקש לצאת ממסגרת החשיבה התכנונית השבלונית ולפתח תוכנית יצירתית המבוססת על דרכי תכנון וחשיבה מקוריות, כפי שעשו ערים אחרות בעולם, שהצליחו באתגר של הפחתת הפליטות.

אשרוד
באר שבע
גבעתיים
הרצליה
חדרה
חולון
חיפה
כפר סבא
נתניה
פתח תקוה
ראשון לציון
רחובות
רמת גן
רעננה
תל אביב - יפו

מומלץ ליצור תוכנית בעלת גמישות תכנונית, עם חלופות יישומיות, תוכנית שניתן יהיה להוסיף עליה ברבות הימים נדבכים ולעבות בה תחומים ומרכיבים, כמו תוכניות פעולה ופרוייקטים המשכיים ובכך לייצר תוכנית יישומית "חיה ונושמת".

אין דרך אחת לתכנן, בייחוד כשכל עיר שונה במאפייניה ולכן אנו מברכים על כל יוזמה וכיווני חשיבה שונים ובלבד שיתקבלו תוצרי תוכניות ברי ביצוע, שיענו על סף הדרישות שבמסמך זה.

במפגש שערכנו עם צוותי התכנון, כמו גם בהנחיות זהות שהועברו לידיהם, הנחינו אותם להיעזר **בידע הנצבר בעירייה** לאור העובדה שבמרבית העיריות החתומות על האמנה יש יחידות סביבתיות ואיגודי ערים בהם נצבר ידע רב, בייחוד בנושאי הטמעה של תוכניות להעלאת מודעות במסגרת החינוך הסביבתי הפורמאלי והלא פורמאלי; הפעלת ארגוני מתנדבים; כתיבת עלונים לציבור וכדומה. כמו כן, בעירייה נחשפים לעיתים לחומרים שמתקבלים מערים דומות במאפייניהן לעיר שעבורה מתבצע התכנון. המידע צפוי להגיע מערים תאומות, מהשתתפות נציגי העירייה בכנסים בינלאומיים וכדומה. חשוב לאגם המידע ולהעבירו לצוות התכנון. נא עזרו לאגם ידע וכן לקשר בין העובדים אצלם נצבר הידע לבין צוות התכנון לצורך האמור.

אנו מכירים בחשיבותו של **תהליך שיתוף ציבור ובעלי עניין** בתהליך. עם זאת, לאור סד הזמנים לסיום התוכנית אנו מחדדים, כי יש להימנע ממצב שבו תהליך שיתוף הציבור יתבצע באופן שיעכב את **תאריך היעד לאישורה ותקצובה של התוכנית שנקבע לסיום שנת 2010**.

תיאום הדדי בין צוותי הייעוץ בעיריות גובלות יתרום לכל הצדדים ומומלץ שהרפרנטים העירוניים יסייעו לקיום מפגשי התיאום, כדי שהנושא לא יישאר ברמת 'הרצון הטוב' של צוותי-הייעוץ.

בהצלחה לכולנו!

כתבה: עידית הוד, יועצת איכות סביבה וקיימות לפורום ה-15.

לוטה: נספח מס' 1 – לקט דוגמאות מהעולם – מקורות להשראה
נספח מס' 2 – שיפור הנוחות האקלימית בעיר - טוקיו והונג-קונג

אשדוד

באר שבע

גבעתיים

הרצליה

חדרה

חולון

חיפה

כפר סבא

נתניה

פתח תקוה

ראשון לציון

רחובות

רמת גן

רעננה

תל אביב - יפו